

SZERKESZTŐI JEGYZET

Az idén lett százéves a magyar védőnői szolgálat.

1915. június 13-án alakult meg az Országos Stefánia Szövetség az Anyák és a Csecsemők Védelmére, melynek névadója és védőnője Stefánia belga királyi hercegnő volt. 1915 novemberétől kéthetes tanfolyam keretében elindult a Stefánia védőnőképzés, amely 1918-tól három hónapos, majd 1921-től egy éves képzési időt vett igénybe. A képzés ma már főiskolai szintű.

Az évfordulón országos ünnepség- és szakmai konferenciasorozat zajlott és zajlik. Mivel emberré nevelődésünk első családon kívüli szakembere a védőnő, mi is gondoltunk a megemlékezésre. Egy hajdani védőnőt kértünk meg, aki sok éve már védőnőket képez, hogy írjon a megélt és oktatott szakma gondjairól, örömeiről. Elfogadta a felkérést, de bemutatkozás-képpen végül is nem a saját szakmájáról, hanem új, nemes hobbijáról, az állat-aszisztált terápiairól szóló írásokat küldött. Végül aztán többszöri egyeztetés, levélváltás után elkészült az írás. De a szerző egy szerkesztői lábjegyzet, ami derűre és emelkedettségre hangolt írását némileg, épp csak egy árnyalat erejéig ellensúlyozta volna, természetesen nem személyes, hanem szakmai vonatkozásban (egy szakmai honlapról való védőnő-kritikus „kismama” internetes bejegyzéssel) arra készítette, hogy visszavonja az írását. Noha a lábjegyzethez sem ragaszkodtunk. De úgy látszik, annak az árnyéka is, hogy rövid bemutatkozását a szakma kritikája érintette, elég volt ahhoz, hogy a szerkesztői visszaélés gyanújától ne tudjon szabadulni.

Soha nem volt könnyű a tanároktól hiteles, őszinte pedagógiai elbeszéléseket kapni. De most, amikor ezek birkóznak

valami hasonlóval a portfólió készítése során, mintha még nehezebb volna.

A védőnős történet nyilván akkor volna igazán érdekes, ha minden részletét megmutathatnám, de éppen ezt nem tehetem, marad tehát a szerkesztői igyekezet dokumentálásaként az alább következő két levél. (Természetesen nem mondtunk le arról, hogy foglalkozzunk a védőnői szakma pedagógiai vetületével.)

„Érdekes volt mindkét kutyaterápiás írása.

De most elsősorban a védőnői és tanári munkájáról lenne szó, mégpedig a következő módon: a legegyszerűbb az, ha egy héten át esténként feljegyezne érdekes, fontos, tanulságos, örömteli, fájdalmas dolgokat, melyek az iskolában történnek Önnel, Ön körül, órán, órán kívül. Természetesen, amikor diákokról van szó, akkor a diákok neve nélkül.

Épp úgy, ahogy beszámolt az autistáknál megesett dolgokról, vagy ahogy felidézett egy szép-szomorú történetet a hospice-ellátáson.

Aztán egy-egy jelenet felidézésekor mindazt hozzáfűzhetné, amit gondol, amivel a szolgálat küszködik, a napi gondok, a napi helyzet vagy épp fontos emlékek.

Persze lehet ez egyetlen nap is, van, amikor egy nap minden megtörténik az emberrel, de lehetne persze hosszabb időszak is, visszatekintés az elmúlt évre. Mint ha egy krónikát kellene összeraknia.

Vagy lehetne a kiindulópont éppen az évforduló, s mintha egy jó ismerősnek próbálna képet adni egy számára alig ismert területről, munkáról, iskoláról.

Az is lehet, hogy egyetlen történettel indít, ami épp a legerősebb (jó vagy rossz)

élmény, s onnan gombolyítja le a fonalat, hogy körbevezesse az olvasót egy fontos és különleges segítő szakma mai dolgain.

Minél pontosabb és tárgyyszerűbb az elbeszélés, annál jobb, és az értékelést, ahol csak lehet, az olvasóra kell hagyni.

Az is lehet, hogy én kérdéseket írok, Ön meg válaszol. Ha ez segít.

Természetesen a kutyaterápiát sem kell kihagyni, de hiszen, ha napló, abban úgymint sorra kerül.”

„Az Ön írásának a címe nagyon pontos, de épp ebből fakadnak az én problémáim is vele, az emlékkönyvbe az ember ugyanis kicsit emelkedetten ír, és kicsit távolról. S főleg megfélemlít a mindennapok nehéz küzdelmeiről. Nekem azonban, egy pedagógiai lap szerkesztőjeként mindhárom elemmel gondom van. Mi egy súlyos problémák közt vergődő közoktatás fóruma vagyunk, a gondoké, és a pontosan elbeszél, értelmezett sikereké.

Nem lett volna baj, ha a sikereit írja csak meg, de a siker mindig nehézségekhez kötődik, különben csak egy mosolygós léggömb. A magasba emelt újszülött csodálatos dolog, de micsoda fájdalmak, gondok tartoznak hozzá. Vicces, hogy ezt én írom Önnek. Meg azt is, hogy jó ápolónővé, védőnővé válni nagy feladat, életre szóló, mi mindent kell kibírni, miközben a világ még csak meg sem becsüli.

Csupa csillogó szemű diák jár Önökhöz, akiknek legfőbb vágya, hogy rosszul fizetett, túlhajszolt cselédként dolgozzanak egy kórházban? Vagy menjenek világgá?

Szép pillanatokról beszél újra és újra, ha azonban nem meséli el valahogy azt is, mi ennek az ára, akkor nem értjük, akkor úgy tűnik, a védőnő, az ápolónő, a tanár a világ boldogabb felén él. Lubickol, mintha nyaralna. Tényleg így van ez?

A korábbi kis írása sokkal többet elárult arról, ami az olvasót érdekelheti, mint ez.

Nem tudom, mit tegyünk. Az egyik változat talán az, ha az emlékkönyv-írást kicsit rövidítenénk, s jönne egy másik mellé, egy kiegészítés, amelyik az imént jelzett szellemben írna legalább arról, hogy mit gondol, mit kellene tenni ahhoz, hogy ne hiányozzon a kórházakból több ezer ápolónő, asszisztens. Ha nemcsak a csillogó szemű lányokat látnánk az iskolából, hanem azokat a gondokat is, amelyekkel minden mai magyar iskola küszködik, noha mindegyik másként, mindegyiknek megvan a maga baja.

De kérdezhetek így tovább, ha ezzel segíték, ha van Önben hajlandóság, kedv a folytatásra, a korrekcióra.”

2015. augusztus 29.

Takács Géza

A *Tanulmányok* rovatba érkező írásokat lektoráltatjuk. A közlési feltételekre és a publikációs stílusra vonatkozó útmutatás, valamint a bírálati adatlap a lektorálás szempontjaival elérhető a honlapunkon: <https://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle>.

[A SZÉK MINT KATEDRÁLIS]

„Valahogy egyszer a kezünkbe került a *Híd*, és ettől kezdve követtem, így, olvasva ezeket az újságokat, írtam meg az első kis szövegemet, ami valami csoda folytán a szintén kanizsai Koncz István kezébe került. Akkor még egyetemista volt, de nyáron, amikor nyaralni ment a szerkesztőség, valami kis honorárium fejében ő helyettesítette őket.

Amikor Koncz Pista látta, hogy a kék borítékos levél Kanizsáról érkezett, zsebre tette. Ugyanis ő a bátyámmal járt iskolába, egy ideig együtt is laktak Belgrádban, és amikor hazajött Kanizsára, a korzón sétáltunk, mise után, akkor odaszólt nekem: „Gyere velem”. Bementünk valami klubba, és elővette azt a kis szörnyű, kusza prózám. Azt mondta, hogy a szöveget is úgy kell megcsinálni, mint egy széket. És akkor, elemzés, értekezés közben, maga elé húzott egy széket, ahogy ő mondta, mobiliumot, „nézd például e mobiliumot”, és fél óráig értekezett róla. Teljesen megrázott ez az előadása. Bámultam a tökéletes szerkezetet, mobiliumot, akár egy katedrális, jóllehet ismertem az asztalost, műhelyének minden zugát, gyalui szarvának fényét, vésőinek, fűrészzeinek élet, reszelőinek bordázatát, minden bútorról tudtam, ki készítette, Harmat, Kanyó, Bicskei Szilvi, Nagy Karcsi, Losonc Jenő vagy Varga, nagyrészt Vinczer műasztalos tanítványai, akik közül Kanyó bácsi például hegedűt is csinált magának, tudtam tehát, hogy azt a széket, mobiliumot Nagy Karcsi bácsi készítette, s mégis úgy tűnt, akkor láttam életemben először széket, mobiliumot, hiszen azelőtt sosem is hallottam e kifejezést... Különös, később Calder drótművészetével, mobiljaival foglalkozva, amelyeket még Beckett is kedvelt, egyszer eszembe jutott mesterem szóhasználata, pedig nála éppen az abszolút stabilitást jelentette az ingóság... Szóval a szék, mint olyan...”

(Részlet Tolnai Ottó *Költő disznósztréből* című önéletrajzi regényéből)

